

VOL VAN WATER...

De waterbeheerplannen in openbaar onderzoek

DEMERBEKKEN

22 november 2006 - 22 mei 2007

Inhoud

Woord vooraf	3
1 De waterbeheerplannen in openbaar onderzoek	5
1.1 Welke plannen zijn in openbaar onderzoek?	6
1.2 Het openbaar onderzoek praktisch	10
2 Het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen van het Demerbekken	13
2.1 Kennismaking met het Demerbekken	14
2.2 Wateroverlast en watertekort in het Demerbekken voorkomen	18
2.3 Water voor de mens in het Demerbekken	28
2.4 Naar een betere waterkwaliteit in het Demerbekken	32
2.5 Duurzaam omgaan met water in het Demerbekken	44

Woord vooraf

Beste Lezer

Een duurzaam waterbeheer is ongetwijfeld één van de grootste uitdagingen van de 21ste eeuw, ook bij ons. Met de Europese kaderrichtlijn Water en het Vlaamse decreet Integraal Waterbeleid willen wij deze uitdaging aangaan.

In uitvoering van dit decreet hebben het Vlaamse Gewest, de provinciebesturen en de lokale overheden uitgebreid nagedacht over en gewerkt aan waterbeheerplannen voor heel Vlaanderen.

Naast een integrale visie op het watersysteem bevatten deze plannen ook acties en maatregelen om deze visie te realiseren. Als voorzitter van het bekkenbestuur ben ik er dan ook van overtuigd dat met deze plannen een nieuwe wind zal waaien door het Vlaamse waterlandschap.

De eerste ontwerpen liggen nu op tafel, met concrete voorstellen om het watersysteem er weer bovenop te helpen. Het belang van deze waterbeheerplannen valt moeilijk te overschatten. Ze vormen dan ook de ruggengraat van het waterbeleid in Vlaanderen voor de komende jaren.

Maar het waterbeleid is geen zaak van de overheid alleen. Het openbaar onderzoek brengt daarom de waterbeheerplannen tot bij de bevolking. Gedurende zes maanden krijgt u de kans de plannen in te kijken en uw reacties kenbaar te maken. U kunt opmerkingen formuleren, verbeteringen voorstellen of ideeën aanbrengen. Een unieke gelegenheid dus om mee te denken over hoe wij allen met ons kostbaar water moeten omgaan.

Aan de hand van deze brochure willen we u laten kennismaken met de waterbeheerplannen en u informeren over uw inspraakmogelijkheden. Zo hopen we u te inspireren om zelf duurzaam met water om te gaan. Samen kunnen we immers in het waterverhaal het verschil maken.

Ik wens u alvast veel leesplezier.

Lodewijk De Witte

*Gouverneur van Vlaams-Brabant
Voorzitter van het Bekkenbestuur van het Demerbekken*

De loop op het Demerbekken

Deze brochure zet de loop op het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen van het Demerbekken. Het is er geen samenvatting van. De brochure biedt u wel een greep uit de acties en de projecten die in het Demerbekken op stapel staan.

Blijft u op uw honger zitten en wenst u toch een volledig overzicht, dan nodigen we u uit om de integrale plannen te raadplegen in het gemeente- of stadhuis of via www.volvanwater.be.

Voor informatie over de waterbeheerplannen voor het Demerbekken uit de eerste hand, bent u van harte welkom op de informatie- en inspraakvergadering. Deze vergadering vindt plaats op 15 februari in Diest. Op de voorafgaande infomarkt kunt u vanaf 10 uur terecht met al uw vragen. Meer info hierover vindt u op pagina 10.

Ook over de tien andere bekkens is een brochure beschikbaar. U kunt deze brochures downloaden of aanvragen via www.volvanwater.be of via het Waterloket op het nummer 0800 99 004.

1 De waterbeheerplannen in openbaar onderzoek

De waterbeheerders bedenken oplossingen voor de waterproblemen en zetten die op papier. Zo ontstaan waterbeheerplannen. Ze doen dit niet alleen, maar samen met alle sectoren die bij water betrokken zijn. Waterbeleid is immers geen zaak van de overheid alleen. Ook als inwoner bent u van dichtbij betrokken bij de waterproblemen in uw omgeving. U kunt dan ook een belangrijke bijdrage leveren aan het waterbeleid in uw regio.

Tijdens het openbaar onderzoek leggen we onze plannen voor aan alle inwoners van Vlaanderen. Iedereen krijgt de kans zijn zeg te doen. U kunt opmerkingen formuleren, verbeteringen voorstellen of ideeën voor acties en projecten kenbaar maken.

De waterbeheerders gaan dus niet op eigen houtje te werk. Met uw inbreng wordt elk waterbeheerplan een gedragen en realistisch plan, met een grote kans op slagen.

Een waterbeheer zonder grenzen

Water is een systeem dat niet alleen de waterlopen, maar ook het grondwater, de oevers en valleien omvat, en ook alle dieren en planten die er leven. Dit watersysteem stopt niet aan administratieve grenzen. Daarom is een integrale aanpak noodzakelijk, met veel overleg over de grenzen van gemeenten, provincies, gewesten en landen heen.

Het is niet haalbaar om alle acties en maatregelen voor heel Vlaanderen in één allesomvattend plan te gieten. Elk watersysteem verdient een eigen aanpak. Er worden daarom afzonderlijke plannen opgemaakt voor de stroomgebiedsdistricten van Schelde en Maas, voor de elf bekkens en voor de 103 deelbekkens. Tussen al deze plannen is er een intense samenhang. De waterbeheerplannen hebben als doel samen een integraal waterbeheer in de praktijk te brengen, elk op het juiste niveau. Het waterbeheer in heel Vlaanderen is dus op eenzelfde leest geschoeid.

1.1 Welke plannen zijn in openbaar onderzoek?

Tijdens het openbaar onderzoek krijgt u de gelegenheid om de plannen te raadplegen die voor uw regio van belang zijn. Het gaat om:

- het werkprogramma en het tijdschema voor de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas en het overzicht van de belangrijkste waterbeheerkwesties in Vlaanderen
- het bekkenbeheerplan van het bekken (of de bekkens) waartoe uw gemeente hoort, samen met de bijhorende deelbekkenbeheerplannen.

De waterbeheerkwesties: opstap naar de stroomgebiedbeheerplannen

In het Vlaamse Gewest liggen vier stroomgebieden: de Schelde, de Maas, de IJzer en de Brugse Polders. De Schelde maakt samen met de IJzer en de Brugse Polders deel uit van het internationale stroomgebied-district van de Schelde. De Maas maakt deel uit van het internationale stroomgebied-district van de Maas.

Vlaanderen zal tegen eind 2009 stroomgebied-beheerplannen vaststellen voor Schelde en Maas. De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) staat in voor de opmaak ervan. Ook over deze plannen komt er, in een volgend stadium (december 2008 - juni 2009), een openbaar onderzoek.

U kunt nu al het voorbereidend document raadplegen. Hierin worden de belangrijkste waterbeheerkwesties in Vlaanderen beschreven. Dit zijn de grote uitdagingen voor het waterbeleid waaraan we de komende jaren extra aandacht zullen besteden. U vindt in dit document ook het tijdschema en werkprogramma voor de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen.

U kunt het document *De waterbeheerkwesties in Vlaanderen. Eerste stap in de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas* inkijken in het gemeentehuis, raadplegen of bestellen via www.volvanwater.be of gratis aanvragen via het Waterloket op het nummer 0800 99 004.

De waterbeheerplannen: hun wettelijke context

De waterbeheerplannen geven uitvoering aan het integraal waterbeleid. Dit integraal waterbeleid is wettelijk vastgelegd in de Europese kader-richtlijn Water en het (Vlaamse) decreet Integraal Waterbeleid en ook politiek verwoord in de eerste Waterbeleidsnota.

Over elk van deze drie wettelijke pijlers van het integraal waterbeleid is een brochure beschikbaar. U kunt deze brochures downloaden via www.volvanwater.be of aanvragen via het Waterloket (0800 99 004).

De waterbeheerkwesties: uitdagingen voor het Vlaamse waterbeleid

In het document *De waterbeheerkwesties in Vlaanderen. Eerste stap in de opmaak van de stroomgebied-beheerplannen voor Schelde en Maas*, dat samen met de (deel)bekkenbeheerplannen in openbaar onderzoek is, vormen vijf waterbeheerkwesties de aandachtspunten voor het waterbeheer van de komende jaren:

De toestand van het oppervlaktewater beschermen en verbeteren. De aanspraken die we met zijn allen op het oppervlaktewater maken, zijn enorm. Enkel een goed beheer kan ervoor zorgen dat beken, rivieren en kanalen ook in de toekomst hun functies kunnen blijven vervullen.

De kwaliteit van het grondwater beschermen en verbeteren. Het grondwater is een essentieel onderdeel van het watersysteem: een waardevolle grondstof die we moeten beschermen tegen verontreiniging.

Duurzaam voorraadbeheer. Water is een natuurlijke grondstof, waarmee we zorgvuldig moeten omspringen. We streven daarom naar een duurzaam voorraadbeheer en een rationeel gebruik van water.

Wateroverlast en watertekort in samenhang aanpakken. Overstromingen en wateroverlast, maar ook verdroging, zijn nijpende problemen. Een geïntegreerde aanpak van beide kwesties moet toelaten ze in de toekomst in te perken.

Verstandig investeren. Er zijn heel wat maatregelen en middelen nodig om weerwerk te geven aan alle waterproblemen die op ons afkomen. De haalbaarheid en de betaalbaarheid van het waterbeheer is een belangrijke bekommernis.

Ieder bekken een eigen bestuur

Het waterbeleid op het niveau van een bekken wordt gecoördineerd door het **bekkenbestuur**. Hierin zetelen vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest en mandatarissen van de provincies en de deelbekkens. De voorzitter van het bekkenbestuur is de provinciegouverneur. Het bekkenbestuur keurt het ontwerp van het bekkenbeheerplan goed.

Het **bekkensecretariaat** staat in voor de dagelijkse werking van het bekken. Dit secretariaat bestaat minstens uit de bekkencoördinator, een planningsverantwoordelijke en per provincie een personeelslid van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening. Het bekkensecretariaat bereidt het ontwerp van het bekkenbeheerplan voor.

Elk bekken krijgt ook een **bekkenraad**. In de bekkenraad zijn alle maatschappelijke belangengroepen die te maken hebben met het waterbeleid, vertegenwoordigd. De bekkenraad verstrekt advies over het ontwerp van het bekkenbeheerplan.

De bekkenbeheerplannen

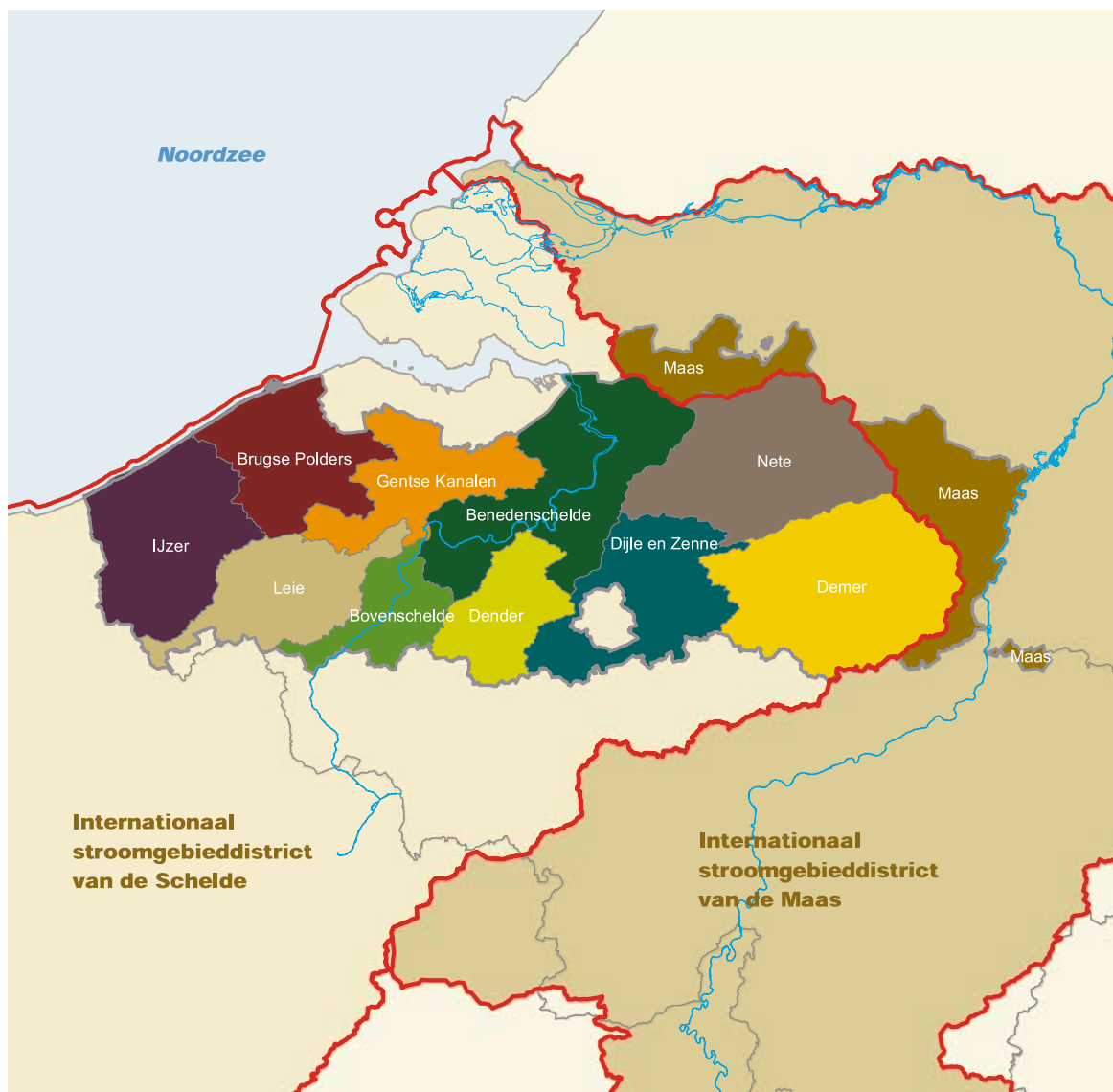
In Vlaanderen zijn er elf bekkens. Van west naar oost zijn dat het bekken van de IJzer, de Leie, de Brugse Polders, de Bovenschelde, de Gentse Kanalen, de Dender, de Benedenschelde, de Dijle en de Zenne, de Nete, de Demer en de Maas.

Het bekkenbeheerplan bundelt alle aspecten en kenmerken van het bekken en beschrijft welke knelpunten en kansen er zich voordoen. Het centrale hoofdstuk van het plan is een weloverwogen visie op het waterbeheer in het bekken. Doelstellingen, maatregelen en acties vertalen deze visie naar de praktijk.

De deelbekkenbeheerplannen

Elk bekken is verder opgedeeld in deelbekkens. Om het waterbeleid op dit niveau te coördineren, zijn waterschappen opgericht. Dit zijn samenwerkingsverbanden tussen de verschillende waterbeheerders in één of meerdere deelbekkens.

De secretariaten van de waterschappen staan in voor de opmaak van de deelbekkenbeheerplannen. Deze plannen verfijnen het bekkenbeheerplan en worden er als deelplan aan toegevoegd. Ze zijn dan ook samen in openbaar onderzoek.

De waterbeheerplannen: samenhang verzekerd

De samenhang en de afstemming tussen de waterbeheerplannen op de verschillende niveaus is cruciaal. Het bekkenbeheerplan is een scharnierdocument. Het vormt een bouwsteen voor de stroomgebiedbeheerplannen en vertaalt via acties en maatregelen de krachtlijnen van het Vlaamse waterbeleid naar de praktijk.

Het bekkenbeheerplan biedt ook een houvast voor de deelbekkenbeheerplannen. Deze volgen de aanpak en de grote lijnen van het bekkenbeheerplan en verfijnen die verder voor het deelbekken.

In het stroomgebiedbeheerplan en het bekkenbeheerplan komen vooral de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de waterbeheerders van het Vlaamse Gewest aan bod. In het deelbekkenbeheerplan ligt de klemtoon op de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de lokale waterbeheerders. Dit zijn de provincies, de gemeenten en de polders en watingen die in het deelbekken liggen.

1.2 Het openbaar onderzoek praktisch

Waar kunt u de documenten inkijken?

Van 22 november 2006 tot 22 mei 2007 kunt u in uw gemeente- of stadhuis de waterbeheerplannen voor uw gemeente inkijken. U kunt deze documenten ook raadplegen op de website van het openbaar onderzoek: www.volvanwater.be.

De informatie- en inspraakvergadering met infomarkt vindt in het Demerbekken plaats op 15 februari, om 19 uur, in het Provinciedomein Halve Maan, Leopoldvest 48 in Diest. De vergadering wordt voorafgegaan door een infomarkt. Vanaf 10 uur kunt u er met uw vragen terecht.

Hoe kunt u reageren?

U dient uw opmerkingen schriftelijk in bij het college van burgemeester en schepenen. Ook tijdens de informatie- en inspraakvergadering kunt u een reactie overmaken.

Om met uw opmerkingen en ideeën rekening te kunnen houden, is het belangrijk dat u ten laatste op 22 mei 2007 reageert. Alle reacties die vóór die datum ingediend zijn, worden geëvalueerd.

Wat gebeurt er met uw opmerkingen en adviezen?

Na het openbaar onderzoek bezorgt het college van burgemeester en schepenen de opmerkingen op het document over de waterbeheerkwesties aan de CIW. De opmerkingen op de (deel)bekkenbeheerplannen worden aan de bekkensecretariaten bezorgd.

De CIW zal uw opmerkingen en adviezen op de waterbeheerkwesties meenemen bij de voorbereiding van de stroomgebiedbeheerplannen. Hetzelfde gebeurt met de reacties van de MiNa-Raad, de SERV, de bekkensraden en de bekkensbesturen.

Het bekkenbestuur zal uw opmerkingen en adviezen op het (deel)bekkenbeheerplan meenemen bij de aanpassing van het plan. Ook met de opmerkingen van de bekkenraad en van de waterschappen wordt rekening gehouden.

De Vlaamse Regering stelt de bekkenbeheerplannen, met de bijhorende deelbekkenbeheerplannen, definitief vast. Dit gebeurt ten laatste op 22 december 2007. Van dan af zijn de definitieve plannen in te kijken bij de betrokken provincies en gemeenten of te raadplegen via www.volvanwater.be.

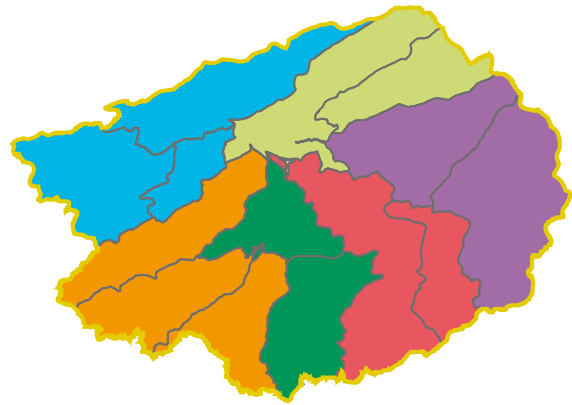
2 Het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen van het Demerbekken

Het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen van het Demerbekken zijn allesomvattende plannen met tientallen acties en projecten. Uiteraard biedt deze brochure niet de mogelijkheid deze stuk voor stuk te bespreken. U vindt hier dan ook een greep uit de acties en de projecten die in het Demerbekken op stapel staan. Deze selectie geeft u een idee van wat u de komende jaren mag verwachten, maar niet het totaalbeeld.

Blijft u op uw honger zitten en wenst u toch een volledig overzicht, dan nodigen we u uit om de integrale plannen te raadplegen in het gemeente- of stadhuis of via www.volvanwater.be.

2.1 Kennismaking met het Demerbekken

Algemene gegevens	
Totale oppervlakte	Demerbekken (= deel van het stroomgebied van de Demer gelegen in Vlaanderen): 1.919 km ² totale stroomgebied van het Demerbekken (Wallonië en Vlaanderen): 2.334 km ²
Bodem	zand, zandleem en leem
Reliëf	van een zwak tot vlak golvend reliëf naar een toenemend heuvelachtig reliëf naar het zuiden toe drie regio's met verschillend reliëf: Kempens Plateau, Hageland en Haspengouw
Verstedelijkingsgraad	één vijfde van de oppervlakte is sterk verstedelijkt bebouwing is vooral geconcentreerd in het noordoosten
Open ruimte	akkerbouw, gras- en weiland, bos en in mindere mate moerassen, waterplassen en heide
Oppervlaktewater	
Hoofdwaterloop	Demer
Belangrijke zijwaterlopen (Vlaanderen)	Begijne(n)beek, De Hulpe, Gete, Grote Gete, Herk, Kleine Gete, Mangelbeek, Melsterbeek, Mombeek, Munsterbeek, Velpe, Winge en Zwarte Beek
Kanaal	Albertkanaal
Belangrijke stilstaande waters	Het Vinne en Schulensmeer

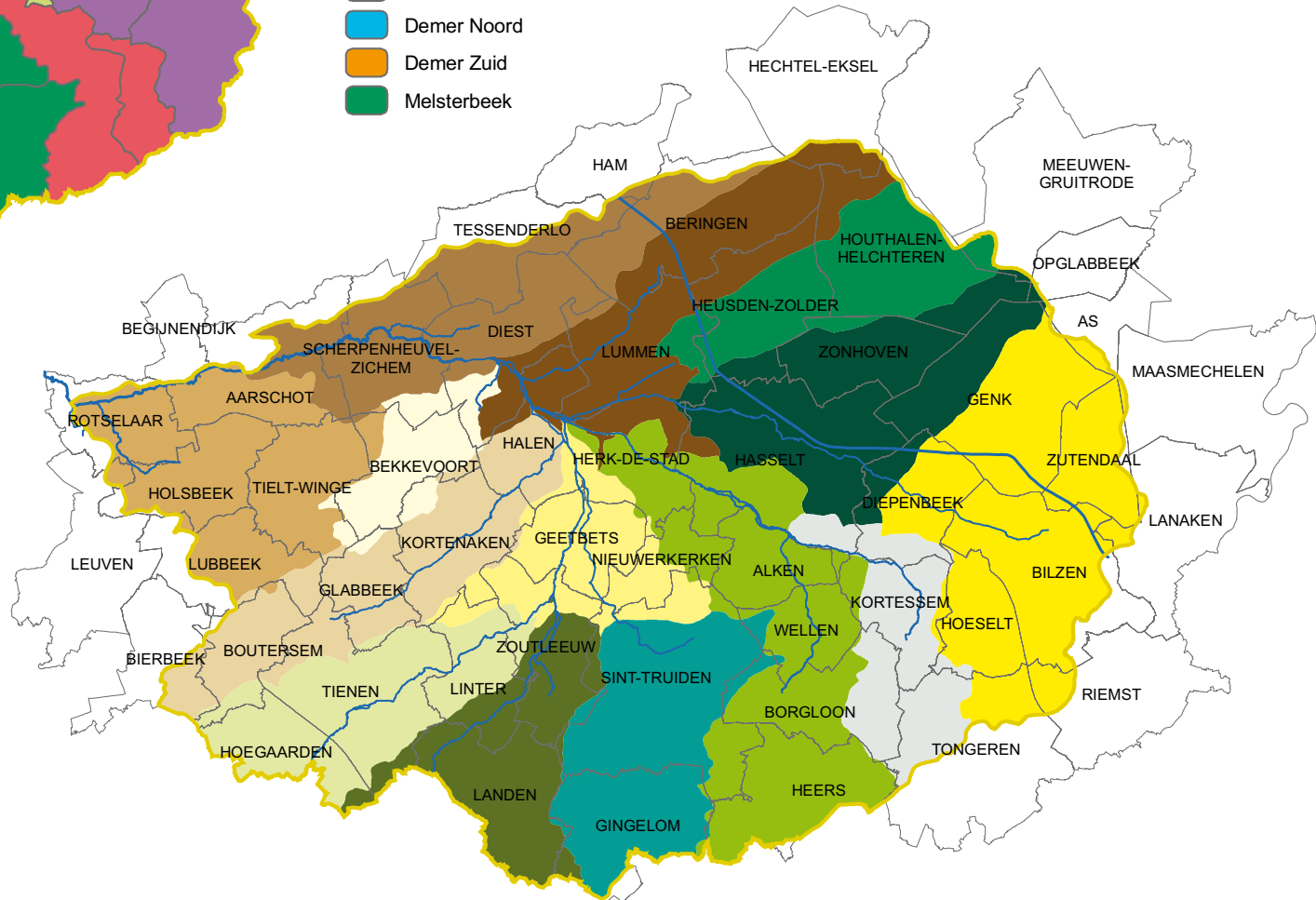

Waterschappen

- Zwarte Beek en Mangelbeek
- Bovenstroom Demer
- Herk en Mombeek
- Demer Noord
- Demer Zuid
- Melsterbeek

Deelbekkens

- Begijnebeek
- Beneden Gete
- Boven Demer
- Grote Gete
- Herk
- Kleine Gete
- Mangelbeek
- Melsterbeek
- Midden Demer
- Mombeek
- Velpe
- Winge-Nieuwe Motte
- Winterbeek-Ossebeek
- Zwarte Beek

Waterloopbeheerders

Beheer van de Demer van Diest tot Werchter	NV Waterwegen en Zeekanaal (W&Z)
Beheer van het Albertkanaal	NV De Scheepvaart
Beheer van de waterlopen van eerste categorie	Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
Beheer van de onbevaarbare waterlopen van tweede categorie buiten de polders en wateringen	provincie Limburg, provincie Vlaams-Brabant
Beheer van de onbevaarbare waterlopen van derde categorie buiten de polders en wateringen	Aarschot, Alken, As, Begijnendijk, Bekkevoort, Beringen, Bierbeek, Bilzen, Borgloon, Boutersem, Diepenbeek, Diest, Geetbets, Genk, Gingelom, Glabbeek, Halen, Ham, Hasselt, Hechtel-Eksel, Heers, Herk-de-Stad, Heusden-Zolder, Hoegaarden, Hoeselt, Holsbeek, Houthalen-Helchteren, Kortenaeken, Kortesseem, Lanaken, Landen, Leuven, Linter, Lubbeek, Lummen, Maasmechelen, Meeuwen-Gruitrode, Nieuwerkerken, Opglabbeek, Riemst, Rotselaar, Scherpenheuvel-Zichem, Sint-Truiden, Tessenderlo, Tielt-Winge, Tienen, Tongeren, Wellen, Zonhoven, Zoutleeuw, Zutendaal
Beheer van de onbevaarbare waterlopen van tweede en derde categorie en niet-geklasseerde waterlopen binnen polders en wateringen	Wateringen De Begijne(n)beek, De Grote Gete, De Herk, De Kleine Gete, De Mene, De Molenbeek, De Motbeek, De Natte Nest, De Velpe, De Winge en Meenselbeek, Der Middelbeek, Der twee Leyen, Het Schulensbroek, Het Velpedal, Het Vereveld, Schakkebroek-Terbermen, Sint-Truiden en Zichem

Kwaliteitsbeheer van het oppervlaktewater

VMM

meting, controle en rapportering van de oppervlaktewaterkwaliteit, van de waterbodempkwaliteit en van de vuilvrachten van het geloosde afvalwater

controle van de bacteriologische kwaliteit van het zwemwater in de zwem- en recreatievijvers

opmaak van investeringsprogramma's voor de bovengemeentelijke waterzuiveringsinfrastructuur en voor de aanleg of de verbetering van gemeentelijke rioleringen en van kleinschalige zuiveringsinstallaties

ecologisch en economisch toezicht op de afvalwatersanering, meer bepaald de opmaak van de zoneringsplannen voor de sanering van het afvalwater en het toezicht op de waterdistributiemaatschappijen.

Aquafin

ontwerp en bouw van de bovengemeentelijke infrastructuur voor waterzuivering

exploitatie van rioolwaterzuiveringsinstallaties en bovengemeentelijke rioleringen

Gemeenten

uitbouw en beheer van gemeentelijk rioleringsstelsel

(Drink)watermaatschappijen

zuiveren, opvangen, transporteren en verzamelen van afvalwater (kunnen hiervoor gebruik maken van (boven)gemeentelijke collectoren, rioleringen en waterzuiveringsinfrastructuur (saneringsplicht sinds 2005))

Drinkwatervoorziening

Distributie en transport van het drinkwater

(drink)watermaatschappijen: Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW), Intercommunale Watermaatschappij (IWM) en het Waterbedrijf van Tongeren

Grondwater

Belangrijke watervoerende lagen

het Centraal Kempisch Systeem en het Brulandkrijt Systeem

Beheer van kwaliteit en kwantiteit

VMM

2.2 Wateroverlast en watertekort in het Demerbekken voorkomen

Het Demerbekken, gevoelig voor overstromingen

Overstromingen zijn een natuurlijk verschijnsel. Vooral tijdens de winterperiode zorgt de verhoogde aanvoer van water ervoor dat waterlopen buiten hun oevers treden en hun winterbedding innemen. Het Demerbekken is van nature extra gevoelig voor overstromingen. Daarbij komt nog de invloed van ingrepen van de mens op het watersysteem. Heel wat valleigebieden in het Demerbekken zijn ingenomen door bebouwing, talloze waterlopen zijn rechtgetrokken en van dijken voorzien. Bovendien is de verharde oppervlakte in het Demerbekken door de jaren heen fors toegenomen.

Niet te verwonderen dus dat het Demerbekken bij hevige regenval met grote overstromingen kampt. Op heel wat plaatsen zijn er geregeld zware problemen met wateroverlast: de voorbije tien jaar maar liefst viermaal, met een hoop materiële schade. Vooral de zeer zware overstromingen van 13 september 1998 zullen de bewoners van het Demerbekken bijblijven. Onder meer de regio tussen Halen en Werchter werd toen zwaar getroffen. Maar ook in de Demervallei (Diest, Zichem, Aarschot en Rotselaar) en de valleien van de Getes (Zoutleeuw, Landen, Geetbets), de Herk

en de Mombeek, de Velpe en de Winge moesten de zandzakjes al meermaals worden bovengehaald. Ook bovenstrooms worden jaarlijks woonkernen getroffen tijdens zeer hevige, maar lokale regenbuien in de lente en de zomer. Hier doen zich overstromingen voor vanuit de kleinere waterlopen. En intense erosie op de akkers. Zelfs in de gebieden die niet in de vallei liggen, treedt water- en modderoverlast op.

Het antwoord op wateroverlast en verdroging: een drietrapsstrategie

Onze watersystemen zijn uit balans: wateroverlast, maar ook verdroging zijn daarvan de sprekende bewijzen. Beide problemen hebben dezelfde oorzaken en daarom is een geïntegreerde aanpak van wateroverlast en verdroging aangewezen.

Om te voorkomen dat de wateroverlast wordt afgewenteld op de gebieden stroomafwaarts, volgt het waterbeheer een drietrapsstrategie. Die moet een antwoord bieden op de wateroverlast in het Demerbekken en de strijd tegen verdroging aangaan:

- **Vasthouden.** In de eerste plaats wordt de neerslag zoveel mogelijk ter plaatse vastgehouden.

- **Bergen.** Indien nodig, wordt langs de waterlopen bijkomende ruimte voor water (buffering) voorzien.

- **Afvoeren.** Als zowel vasthouden als bergen ontoereikend is, moet het water op een veilige manier worden afgevoerd naar de waterlopen stroomafwaarts.

Water vasthouden is de boodschap

Eén van de oorzaken van de toenemende wateroverlast is de verharde oppervlakte, die ook in het Demerbekken de laatste decennia sterk is toegenomen. Om te verhinderen dat het water in een sneltempo de waterloop of de riool bereikt, moet neerslag zoveel mogelijk terug de bodem insijpelen. Deze infiltratie zorgt voor een aanvulling van de grondwatervorraden en gaat verdroging tegen. Bovendien stroomt de neerslag zo trager af naar de waterlopen. Ook erosie en de toevoer van sediment naar de waterloop nemen af wanneer we het water vasthouden. Daardoor komt er minder sediment in de waterlopen terecht en moet de waterloopbeheerder minder ruimen.

Hoe we in de praktijk 'water vasthouden', hangt af van gebied tot gebied:

- In de open ruimte moet het hemelwater zoveel mogelijk kunnen infiltreren: vertraagd afvoeren staat hier voorop. In de landbouwgebieden in het Demerbekken kan dit door poelen en hagen aan te leggen en bestaande grachten te behouden en te herwaarderen, door aangepaste teelt- en bewerkingstechnieken (die infiltratie in de hand werken) toe te passen en door bufferstroken en poelen aan te leggen en houtkanten en heggen aan te planten. Sommige bos-, natuur- en groengebieden zijn infiltratiegebieden, andere houden van nature het water vast. Door nieuwe waterrijke gebieden (wetlands) te ontwikkelen, komen er meer mogelijkheden voor waterconservering.
- In gebieden waar grote oppervlakten verhard zijn – woongebieden, industrieterreinen, wegen, parkings... – zullen we het hemelwater zoveel mogelijk afkoppelen van de riolering en hergebruiken. Waar de situatie ter plekke en de bodemgesteldheid het toelaten, kunnen oppervlakten doorlaatbaar worden gemaakt. De neerslag kan hier dan terug de bodem in of met andere woorden infiltreren.

Hemelwater: een zaak van afkoppelen, hergebruiken en infiltreren

Strikte regeling voor afkoppeling in Vlaams-Brabant

In de provincie Vlaams-Brabant gelden provinciale verordeningen met strikte eisen voor het afkoppelen van hemelwater van daken of verhardingen. Zowel nieuwbouwdaken en nieuwe verharde oppervlakten, als uitbreidingen van bestaande daken en oppervlakken vallen onder deze regeling. Eigenaars zijn verplicht een aangepaste voorziening aan te leggen: een doorlaatbare verharding die het hemelwater in de bodem laat dringen, of een hemelwateropvang in combinatie met hergebruik.

Het Kempens Plateau: infiltratiegebied van belang

In het noorden van het Demerbekken strekt zich het Kempens Plateau uit. Dit gebied met weidse naaldbossen en heidevelden is erg belangrijk voor de aanvulling van de grondwatervoorraden. De omvorming van een aantal naaldbossen tot gemengde loofbossen zal de infiltratiecapaciteit van het Kempens Plateau doen toenemen.

Afkoppeling industrieterrein Daelemveld haalbaar?

Het industrieterrein van Herk-de-Stad is een grote verharde oppervlakte, die op het gemengd rioolstelsel aangesloten is. Aan de hand van een haalbaarheidsstudie zal de gemeente bekijken of er in de bouwvrije zone tussen de bedrijven buffering kan komen voor de bedrijven. Het afkoppelen van het hemelwater van het industrieterrein zou de wateroverlast in de omgeving mee in de hand kunnen houden.

Scherpenheuvel-Zichem geeft het goede voorbeeld

De stad Scherpenheuvel-Zichem onderneemt actie om het water vast te houden. De bijbouw van het stadhuis kreeg een groendak. Een parking in de omgeving van de sporthal werd aangelegd in grasdallen.

Water vasthouden: wat kunt u zelf doen?

'Afkoppelen' is tegenwoordig een veelgehoord woord. Maar wat betekent het eigenlijk? Wanneer het veel regent, dan krijgen de waterlopen een grote hoeveelheid water te slikken, vaak met overstromingen en wateroverlast tot gevolg. Door het hemelwater 'af te koppelen' en vast te houden, voorkomen we dat het in sneltreinvaart in de riolering of in de waterloop terecht komt. Dit kan door het water op te slaan en opnieuw te gebruiken óf door het te laten infiltreren in de bodem. Als er gescheiden riolering in uw straat ligt en als het technisch mogelijk is, bent u verplicht om het hemelwater af te koppelen van de riolering.

Wie vandaag bouwt of verbouwt, is verplicht een hemelwaterput aan te leggen. Maar in veel oude huizen is er een ongebruikte regenput. Meestal vraagt het niet veel moeite om zo'n oude put in gebruik te nemen. Ook voor uw portemonnee is dat een goede zaak: door hemelwater te gebruiken bespaart u immers op uw waterfactuur.

Als de bodem hiervoor geschikt is, dan kunt u hemelwater dat u niet gebruikt, gemakkelijk in de grond laten dringen. Kies in dat geval bij de aanleg van uw oprit of terras voor waterdoorlatende grasdallen of grasbetontegels.

Uw gemeente- of stadsbestuur kan u meer informatie geven over subsidies voor hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen en groendaken.

Op zoek naar bijkomende ruimte voor waterberging

Soms zijn er te weinig mogelijkheden om het hemelwater bovenstrooms vast te houden. In dat geval moeten de valleien het overtollige water tijdelijk opvangen. Waterlopen moeten zoveel mogelijk gebruik kunnen maken van hun natuurlijke overstromingsgebieden. We doen er dus goed aan de nog onbebouwde valleigebieden ook in de toekomst bouwvrij te houden. De waterloopbeheerders bekijken de mogelijkheden samen met de verantwoordelijken voor ruimtelijke ordening en andere betrokkenen.

Sommige valleigebieden in het Demerbekken zijn geschikt om water te bergen, maar overstromen in de praktijk niet, bijvoorbeeld omdat de oevers te hoog zijn. Ook in deze 'potentiële' waterbergingsgebieden wordt best niet meer gebouwd.

Op heel wat plaatsen nemen bebouwing, industrie en wegen de natuurlijke overstromingsgebieden in. Gerichte ingrepen, zoals de aanleg van een wachtbekken, kunnen deze verloren ruimte compenseren.

Wateroverlast: een strijd op vele fronten

De voorbije jaren hebben we meermaals ondervonden dat de waterhuishouding in het Demerbekken zeer kwetsbaar is. Alle waterbeheerders geven dan ook hoge prioriteit aan de bestrijding van de waterellende. We geven hier enkele voorbeelden van initiatieven die de wateroverlast aanpakken.

Op zoek naar bijkomende berging in Halen

In de vallei van de Velpe hebben zich de laatste jaren meermaals overstromingen voorgedaan. Ook in deze regio is de verharde oppervlakte de laatste decennia behoorlijk toegenomen. De neerslag wordt in sneltreinvaart afgevoerd, en bij zware regenval zijn overstromingen hiervan het spijtige gevolg. Vooral het centrum van Halen heeft last van terugkerende wateroverlast.

In Hoeleden is er een wachtbekken met een capaciteit van 1 miljoen m³ water. Na de hevige regenval van september 1998 is gebleken dat dit wachtbekken onvoldoende is om het centrum van Halen te vrijwaren. Ook in februari 2002 en tijdens de jaarwisseling van 2002 naar 2003 werd de noodzaak van extra berging in de Velpevallei duidelijk.

Het Vlaamse Gewest gaat daarom een overstromingsgebied aanleggen stroomopwaarts van Halen, tussen de Zepstraat en de Rotemse Molen. Aan de Zepstraat komt er een knijpstructuur om het waterpeil te regelen. De bestaande dijk op de rechteroever krijgt er een dwarsdijk bij: stroomopwaarts van deze dijk wordt het oeverpeil verlaagd.

Vlaamse Gewest en Limburg geven Herk en Kleine Herk meer ruimte

Wanneer de hemelsluizen open gaan, krijgt ook de vallei van de Herk de volle lading. De jongste jaren waren er terugkerende problemen met wateroverlast in bijna alle bebouwde zones in de Herkvallei: Hoepertingen, Herten, Alken, Stevoort, Wellen, Herk-de-Stad... Op de Herk plant het Vlaamse Gewest de aanleg van twee grote en twee kleinere overstromingsgebieden. De grote overstromingsgebieden komen in Stevoort en stroomopwaarts van Alken - de Grootte Beemd. De kleine zijn stroomafwaarts van Alken en Herten voorzien.

De provincie Limburg legde al een overstromingsgebied van 60.000 m³ aan op de Kleine Herk in Wellen. Een bijkomende zone is gepland in de Herkvallei tussen de Engelingenmolen en de Hoenshovenmolen. Hierdoor kan in de natuurlijke vallei van de Herk minstens nog 30.000 m³ water gestockeerd worden.

Aarschot pakt waterrellende aan

Op het grondgebied van de stad Aarschot, meer bepaald in het gebied rond Montenaken, kampte men tot voor enkele jaren met wateroverlast. De provincie Vlaams-Brabant heeft al een wachtbekken op de Wolfseikloop aangelegd, in samenwerking met de steden Aarschot en Scherpenheuvel-Zichem. Een tweede wachtbekken op de Ossebeek is ondertussen bijna klaar.

Bovendien werden enkele jaren geleden op de Schoonderbuekenweg in Montenaken aanpassingswerken uitgevoerd aan de Wolfseikloop. Dat was een gezamenlijk project van de provincie Vlaams-Brabant en de stad Aarschot en Aquafin, die er tezelfdertijd rioleringswerken uitvoerde.

Verdere aanpassingswerken stroomafwaarts op de Wolfseikloop zijn gepland. Tegelijk legt de stad Aarschot er het fietspad opnieuw aan.

Waterhuishoudingsplannen: afstemmen van waterbeheer

De Wateringen De Molenbeek, Der Middelbeek, Het Velpedal en die van Sint-Truiden stelden waterhuishoudingsplannen op, in samenwerking met de betrokken lokale waterbeheerders. Deze plannen bevatten maatregelen om de waterhuishouding te verbeteren. Voorbeelden zijn het inrichten van overstromingsgebieden, het wegwerken van vismigratieknelpunten, het ecologisch herwaarderen van waterlopen en hun valleigebieden, maatregelen die de erosie tegengaan ...

Watering De Molenbeek zal een wachtbekken aanleggen langs de Holsbeek aan Bekaf in Sint-Pieters-Rode. Dit om de wateroverlast ter hoogte van de Horststraat aan te pakken. Watering Het Velpedal plant maatregelen tegen wateroverlast in de zone tussen de Pastoriestraat en de Velpe in Boutersem. De Watering van Sint-Truiden plant de aanleg van een overstromingszone op de Halensebeek (Betzerebeek) aan de grens Geetbets-Halen.

Het westelijk mijnverzakingsgebied: een erfenis uit het verleden

Jaren geleden ging in ons land de ontginning van steenkool gepaard met het graven van een uitgebreid netwerk van gangen. Hierbij kwam niet enkel het gegeerde steenkool aan de oppervlakte; er werd ook een massa grond verzet. Na de exploitatie stortten de ondergrondse gangen in. Hierdoor verzakten de bovenliggende geologische lagen en ontstonden de 'mijnverzakkingen'.

Door deze verzakkingen, plaatselijk tot meer dan 5 m onder het oorspronkelijke maaiveld, is de waterhuishouding in deze gebieden grondig verstoord. Door de lagere ligging komt er grondwater aan de oppervlakte. Tegelijk keerde de stromingsrichting van bepaalde beken die het gebied moeten ontwateren om. In het gebied zijn her en der pompen geplaatst om het grondwaterniveau te verlagen. Bovendien is op verschillende plaatsen de loop van beekjes en sloten gewijzigd.

De mijnverzakking van de mijn van Waterschei zorgt ervoor dat grond- en hemelwater blijven staan. Dit water kan niet meer naar de Stiemer afwateren, wat overlast geeft. Het gebied rond Hornssee is volledig gedraineerd aan de mijnverzakkingen van Waterschei. De drainageleidingen zijn aangesloten op de riolering in plaats van op de waterloop. De terrils van Waterschei logen uit, maar dit probleem is al kleiner geworden na werken aan de terrils. Om vernatting van het gebied te voorkomen, moet het water dat blijft staan, weggepompt worden of moet er naar een natuurlijke afvoer gezocht worden.

Een nieuwe visie op de Demervallei

In de Demervallei tussen Diest en Werchter hebben zich de laatste jaren nogal wat problemen met wateroverlast voorgedaan. De vallei kampt ook met verdroging. Hierdoor wordt heel wat waardevolle natuur bedreigd, die beschermd is door Vlaamse decreten en Europese richtlijnen. Bovendien zijn in de Demervallei de laatste decennia honderden hectaren populierenbossen aangeplant, die momenteel zwaar aangetast zijn door ziekten. Maar de Demer biedt ook volop kansen voor de natuur, maar ook om te varen, te fietsen en te wandelen. Het laatste algemene plan voor de Demer stroomafwaarts van Diest dateert van 1960. Ondertussen is het waterbeheer geëvolueerd en zijn ook de omstandigheden ter plaatse helemaal veranderd.

De VMM en het Agentschap voor Natuur en Bos hebben het initiatief genomen om een nieuw integraal plan op te maken voor de Demer: het Ontwikkelingsplan Demer. Deze studie wordt uitgevoerd in samenwerking met W&Z, afdeling Zeeschelde, de beheerder van de Demer. Het Ontwikkelingsplan Demer moet een oplossing opleveren voor de terugkerende wateroverlast in de bewoonde delen van de Demervallei. Het nieuwe waterbeheer moet op een natuurlijkere manier verlopen, waardoor de verdwenen natuurwaarden in de vallei zich kunnen herstellen. Concreet beveelt de studie dijkverplaatsingen en hermeandering aan. Het gaat om een samenhangend pakket van maatregelen, dat de veiligheid verhoogt maar ook de natuur nieuwe kansen biedt. De studie heeft ook aandacht voor landbouw en recreatie. De Vlaamse Landmaatschappij onderzoekt de gevolgen van de voorgestelde maatregelen voor de landbouw en gaat na welke compenserende maatregelen mogelijk zijn.

Gelijkaardige integrale projecten zijn gepland voor de Velpe, de Winge, de Begijne(n)beek, de Herk en Mombeek, de Getes, de Zwarte Beek, het Domein Herkenrode en de Demer stroomopwaarts van Diest.

Afvoeren: als de nood het hoogst is

Soms hebben vasthouden en bergen niet het verhoopte effect en dreigt er toch wateroverlast. Het water moet dan op een vlotte en veilige manier worden afgevoerd. Dan kan het noodzakelijk zijn pompen te installeren, stuwen aan te passen, bruggen te verhogen, lokaal te baggeren en kruid te ruimen.

Kruidruimingen met respect voor de natuur

De verbeterde waterkwaliteit zorgt voor een welige kruidgroei in sommige beken in het Demerbekken. Deze waterplanten remmen de waterafvoer af, waardoor de beken tijdens zomer- onweders buiten hun oevers treden. De waterloopbeheerders ruimen het kruid om hieraan te verhelpen. Zij wachten gewoonlijk met ruimen tot na 15 juli, om het waterecosysteem niet al te zeer te verstoren. Om dezelfde reden worden de waterplanten afwisselend langs de linker- en de rechteroever verwijderd: men spreekt van maaien in blokpatroon.

Operationeel Bekkenmodel Demer: niet alle risico's zijn te vermijden

Soms is het technisch en maatschappelijk-economisch onmogelijk om woningen en bebouwde zones te beschermen tegen wateroverlast. Om in dergelijke situaties schade te vermijden, werkt de VMM aan een computermodel.

Dit model – het Operationeel Bekkenmodel Demer – voorspelt de overstromingen op de Demer en een deel van de benedenlopen van eerste categorie (Velpe, Herk, Gete...). Op basis van waterstanden en weersvoorspellingen berekent het model of er overstromingen dreigen en welke wijken, straten en huizen met wateroverlast te kampen zullen krijgen. Met deze informatie kunnen de hulpdiensten preventief optreden en bewoners tijdig verwittigen.

Het overstromingsgevoelige Demerbekken was het eerste bekken waarvoor een Operationeel Bekkenmodel werd ontwikkeld. U kunt de voorspellingen raadplegen via de website www.overstromingsvoorspeller.be.

2.3 Water voor de mens in het Demerbekken

Water heeft vele functies

Water vervult uiteenlopende functies in onze maatschappij. Het is onmisbaar als hulpbron voor industrie en landbouw en als grondstof voor drinkwater. Water heeft een belangrijke recreatieve en cultureel-historische waarde en is een duurzaam transportmiddel. Ook voor natuur en landschap is water van grote betekenis.

We geven in het Demerbekken aandacht aan al deze functies en kiezen daarbij zoveel mogelijk voor het laten samengaan van functies, zonder de draagkracht van het watersysteem uit het oog te verliezen. We moeten dus zorg dragen voor het watersysteem en erover waken dat het niet overbelast raakt.

Scheepvaart op het Albertkanaal: alle mogelijkheden openhouden

De scheepvaart is een duurzame transportwijze. Dat is één van de redenen waarom de Vlaamse overheid de binnenvaart wil stimuleren.

Om alle mogelijkheden en verbindingswegen open te houden, is het belangrijk dat scheepvaart op het Albertkanaal mogelijk blijft. Dit kanaal is veruit het

belangrijkste kanaal voor de binnenvaart. Het verbindt de Antwerpse haven met het industriegebied rond Luik en is bevaarbaar voor schepen tot 9.000 ton. Om deze waterweg optimaal te benutten voor goederen-transport, werd met Nederland het Maasafvoeroverdrag afgesloten.

Het Albertkanaal: een waterweg van formaat

Het Albertkanaal is de belangrijkste waterweg in Vlaanderen. De goederentrafiek is er het laatste decennium explosief toegenomen. Om een verdere uitbreiding van de binnenvaart mogelijk te maken, werkt de Vlaamse overheid de laatste hinderpalen weg (zoals te lage bruggen), investeert ze in nieuwe overslaginstallaties en bouwt ze langs het kanaal een netwerk uit van bedrijventerreinen. De sluiscomplexen in Hasselt, Diepenbeek en Genk worden uitgerust met pompen voor het schutwater. De bedienings-tijden van de sluisen worden mogelijk nog verder uitgebreid. Ten slotte krijgt het Albertkanaal een scheepvaartbegeleidingssysteem.

Duurzaam toerisme en recreatie alle kansen geven

In het Demerbekken is het prachtig wandelen en fietsen aan het water. Niet enkel de inwoners van het bekken genieten van deze troef. Verschillende plaatsen zijn immers een echte trekpleister voor dagjesmensen en toeristen. Denk aan de waterrecreatie op het Schulensmeer, de plezier- en toervaart op het Albertkanaal, de vele zwem- en recreatievijvers, de kano- en kajakvaart en de vele wandel- en fietspaden

aan het water. Ten slotte behoren de Demer en de zijlopen tot de favoriete plekjes van menig hengelaar.

Maar recreatie en toerisme hebben altijd een impact op het water. Zachte recreatie willen we alle kansen geven, zonder de natuur en het landschap te zeer te verstoren. Snelvaart, jetski en andere vormen van harde recreatie kunnen in het Demerbekken enkel binnen de speciaal hiervoor afgebakende zones op het Albertkanaal.

Het Demerbekken, een paradijs voor fietsers en wandelaars

In het Demerbekken investeren de waterbeheerders en hun partners in goede wandelwegen en fietspaden. Vaak zijn er wel paden aanwezig, maar soms zijn ze in slechte staat. Deze verouderde paden krijgen een opknapbeurt. Daar waar verbindingen tussen wandel- en fietsroutes ontbreken, worden de missing links gerealiseerd. Op andere plaatsen komen er volledig nieuwe routes. Door de paden te herwaarderen en wegwijzers en informatiepanelen aan te brengen, wordt het water in het Demerbekken dichterbij de mens gebracht.

De Interbestuurlijke Samenwerking Land & Water ontwikkelde een fietsroute langs een aantal gerealiseerde waterbeheerprojecten. Fietsers krijgen een woordje uitleg over het hoe en waarom van de ingrepen. De route passeert in Gingelom, Sint-Truiden, Nieuwerkerken, Geetbets en Herk-de-Stad. 'Anders omgaan met land en water' als toeristische troef voor Haspengouw en het Hageland, het kan.

Het erfgoed aan het water in ere herstellen

De mens heeft ook in het verleden steeds de nabijheid van het water opgezocht. Onze rivieren en beken weerspiegelen dan ook een belangrijk deel van onze geschiedenis. In het Demerbekken zijn de oude water-

molens een idyllisch stukje historisch erfgoed. Om dit watergebonden erfgoed te bewaren, worden enkele oude watermolens opgeknapt.

Watermolens in het Demerbekken: het beschermen waard!

Het Demerbekken telt nog verscheidene watermolens. Sommige werken nog, van andere zijn er enkel nog restanten. Voor bepaalde molens staat voorop dat ze maalvaardig blijven: het beheer van de watermolens wordt hier dan ook op afgestemd. Sommige molens vormen een barrière voor vismigratie, die weggewerkt moet worden. De waterloopbeheerders houden hierbij rekening met het behoud van de maalvaardigheid én de erfgoedwaarde van de molens en hun omgeving.

Vijfhonderd jaar na de eerstesteenlegging komt er eind 2007 een hotel in de 's Hertogenmolens in Aarschot. De 16de-eeuwse molens aan de Demer verkeren na vijftig jaar leegstand in een erbarmelijke staat en zijn dringend aan renovatie toe. De stad Aarschot diende een vernieuwingsproject in bij het Vlaamse Gewest, de eigenaar van de molens. Het project is goedgekeurd, kreeg subsidies en wordt nu concreet. De onderbouw, waar het water van de Demer door stroomt, wordt gerestaureerd door de NV Waterwegen en Zeekanaal, Afdeling Zeeschelde. De bovenbouw is voor privéprojectontwikkelaars die een publiek-private samenwerkingsovereenkomst afsloten met de stad.

Tegelijk met de renovatie van de molens wordt ook de omgeving aangepakt. De stad renoveert de Amerstraat en de NV Waterwegen en Zeekanaal, Afdeling Zeeschelde legt een wandelesplanade aan langs de Demer. Aan de overzijde van de kade, ter hoogte van het stadpark, komt een strook voor natuurontwikkeling.

Water in de stad

Doortocht van de Dautenbeek door Diepenbeek

De doortocht van de Dautenbeek tussen de Sint-Servatiusstraat en de Weyerstraat in Diepenbeek grenst aan privétuintjes. De oevers zijn hier plaatselijk verstedigd, maar her en der verzakt. De beek ligt als het ware gekneld tussen de tuintjes.

De beschoeiingen worden weggehaald en in de plaats komt er een natuurvriendelijkere oeverinrichting. Aan de Sint-Servatiusstraat is de doorvoer onder de straat te eng. Het door de beek meegevoerde slib, de bladeren, kleine takken en stokken versperren de opening onder de straat. Het opgestuwde water zet de bebouwde terreinen ten noorden van deze straat onder water. Ook hiervoor wordt een oplossing gezocht.

Sint-Truiden verwatert tot natuur in 't Speelhof

Het akkerland tussen de Trudobronbeek, het oude landgoed aan de spoorweg en de Cicindriabeek wordt omgevormd tot een 'ruimte voor water'. De Trudobronbeek wordt hier uit zijn strakke keurslijf bevrijd. Dwars door de site komt er een nieuwe, kronkelende loop, met her en der poelen. Bij zware regenval kan het teveel aan water in de Cicindriabeek worden afgeleid naar het overstromingsgebied. Niet alleen de burgers en de bedrijven worden verplicht om buffering te voorzien, maar ook de stad Sint-Truiden doet dat. Het gecontroleerde overstromingsgebied krijgt een aangepast beheer en wordt zo een open en zeer waardevol biotoop. Het terrein wordt ook een recreatief pareltje met een wandelpad op de dijken, knuppelpaden en een uitkijktoren.

2.4 Naar een betere waterkwaliteit in het Demerbekken

De kwaliteit van het oppervlaktewater in het Demerbekken ging er de afgelopen jaren gestaag op vooruit. Toch blijft het verder verbeteren van de waterkwaliteit een punt van aandacht. Het grootste deel van de meetplaatsen voldoet nog niet aan de basiswaterkwaliteitsnorm voor biologische kwaliteit. In sommige waterlopen of trajecten is de waterkwaliteit zelfs zorgwekkend. Ook de waterbodems, de grondwaterkwaliteit en de structuur van de waterlopen delen in het leed.

Verontreiniging voorkomen

Puntlozingen terugdringen

Waterverontreiniging moet in de eerste plaats zoveel mogelijk voorkomen worden aan de bron. Milieuvergunningen en handhaving zijn hierbij een belangrijk instrument. Met behulp van modellen, die rekening houden met de milieukwaliteitsdoelstellingen en de draagkracht van de waterloop, bepalen de waterbeheerders welke lozingen van rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) of bedrijven toegestaan zijn.

Schadelijke stoffen weren

Niet alleen afvalwater schaadt de kwaliteit van onze beken. Heel wat verborgen – we zeggen ook 'diffuse' – verontreiniging komt rechtstreeks of via de regen in het water terecht: chemische bestrijdingsmiddelen, meststoffen, zink van dakgoten, slijtagedeeltjes van autobanden... Ook afspoelende bodemdeeltjes voeren schadelijke stoffen mee naar de waterloop.

Veel van deze stoffen zijn schadelijk voor de organismen in en rond het water, en voor de mens zijn ze evenmin zonder gevaar. Gemeenten, provincies en andere overheden bouwen daarom het gebruik van bestrijdingsmiddelen fors af. Ze passen bij het onderhoud van het openbaar groen meer en meer milieuvriendelijke bestrijdingsmethoden toe. Ook de huisgezinnen en de landbouwsector worden gestimuleerd om waar mogelijk alternatieve bestrijding toe te passen en op een milieuverantwoorde manier te bemesten.

Door te voorkomen dat deze stoffen in het water terechtkomen, houden we niet alleen het water, maar ook de waterbodems schoon. En dat betekent dan weer minder ruim- en baggerwerk voor de waterbeheerders.

Het afvalwater verder en efficiënt zuiveren

Grote rioleringswerken gooien het leven in onze steden en gemeenten vaak danig overhoop. Ook in het Demerbekken bouwen de gemeenten en het Vlaamse Gewest verder aan hun rioleringen. En ook de drinkwatermaatschappijen zijn betrokken partij. De gemeenten hebben sinds 1 januari 2005 immers de mogelijkheid om de praktische uitvoering van hun rioleringsbeleid aan hen over te dragen.

Het einde is nog niet in zicht. Om al het afvalwater uit de beken te halen moeten we nog heel wat rioleringen, collectoren en waterzuiveringsinstallaties aanleggen. Ook heel wat bestaande woningen moeten hun afvalwater nog aansluiten op de riolering en hun hemelwater van de riolering afkoppelen.

De VMM, Aquafin en de gemeenten maken per gemeente een zoneringsplan op. Dit is een kaart die voor elke nog niet aangesloten wijk, straat of woning vastlegt of het afvalwater via de riool zal worden afgevoerd, dan wel behandeld wordt in een afzonderlijke behandelingsinstallatie aan de woning zelf. Op basis van het zoneringsplan zal een uitvoeringsplan worden opgemaakt. Dit duidt aan hoe en wanneer de riolering zal worden aangelegd en op welke manier

het rioolwater gezuiverd zal worden: in een gezamenlijke, grote installatie voor rioolwaterzuivering (RWZI), in een kleinschalige waterzuivering (KWZI) in de gemeente of in een individuele behandelingsinstallatie voor afvalwater (IBA).

Verouderde zuiveringsinstallaties in het Demerbekken vragen om renovatie. En ook een goed onderhoud en beheer van de riolen is onmisbaar. Het water van beken, grachten, verharde oppervlakten (zoals straten en parkings) en daken koppelen we zoveel mogelijk af van de riolering: het heeft immers geen zin om proper water naar de waterzuiveringsinstallaties af te voeren. Meer nog: het maakt dat de zuiveringsinstallaties minder goed functioneren.

Sanering van de Laambroekvijvers

De Laambroekvijvers liggen te Houthalen-Helchteren, tussen het industriegebied 'Centrum Zuid' en de spoorweg Hasselt-Mol. Het gebied is niet groot, maar toch één van Midden-Limburg's mooiste plekjes. Een minpunt zijn de kleine vijvers, die een geschiedenis van vervuiling kennen met bezinksel van de vroegere steenkoolmijnen. Daarnaast stelt zich hier een probleem met de overstort van de RWZI Houthalen, die via de Vossegracht in het gebied stroomt. Deze overstort treedt heel geregeld in werking, waardoor het natuurgebied overstroomt. Bij hoge waterhoeveelheden komt de vervuiling ook in de Vossengracht zelf terecht. Er zijn plannen om de vijvertjes te saneren en aan te passen zodat ze het water van de overstort kunnen bufferen.

Nieuwe RWZI's op het programma

Omdat het onmogelijk is alle vervuiling aan de bron aan te pakken, blijft de verdere uitbouw en optimalisering van de waterzuiveringsinfrastructuur één van de speerpunten van het waterbeleid. In het oostelijke deel van het bekken is de aansluitingsgraad op rioolwaterzuiveringsinstallaties relatief hoog, maar het centrale en westelijke deel blijven achter. Uitschieters zijn Begijnendijk, Bekkevoort, Kortnaken, Glabbeek, Geetbets en Linter, waar nog geen woningen zijn aangesloten op een RWZI.

De nog te bouwen RWZI's liggen voornamelijk in Vlaams-Brabant (Grote en Kleine Gete, Velpe, Winge en Motte). In Limburg zijn het vooral installaties in de brongebieden van de Herk- en Demervallei. De bouw van een vijftiental RWZI's is gepland.

Sanering van huishoudelijke lozingen

Ook de gemeenten in het Demerbekken werken verder aan de sanering van afvalwaterlozingen. Ze doen dat door hun gemeentelijk rioleringsstelsel verder uit te bouwen. Tal van projecten zijn in uitvoering of gepland.

Zo staat de gemeente Bierbeek in voor de levering, plaatsing en exploitatie van individuele afvalwaterbehandelingsinstallaties (IBA) bij woningen die niet aangesloten zullen worden op de riolering.

De gemeente Boutersem plant de sanering van het Domein van Kwabeek in de Velpe. Een bestaande vijver wordt ingericht als rietveld. Er zijn ook plannen voor een educatief luik rond de werking van IBA-rietvelden.

De stad Zoutleeuw wil de Bethaniagracht saneren en heeft hiertoe een projectvoorstel ingediend. De open bedding van de gracht zal het hemelwater afvoeren. Parallel aan deze gracht komt een riolering voor het afvalwater. Een deel van de woningen aan de Stationsstraat zal hierop aangesloten worden.

Afkoppelingsprojecten krijgen voorrang

Nagenoeg elke rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) binnen het Demerbekken heeft met verdunning te kampen. Vooral de RWZI's van Zolder, Zonhoven, Genk, Sint-Truiden, Gelmen, Landen, Wimmertingen en Neervelp krijgen sterk verdund afvalwater te verwerken. De VMM heeft al veel pijnpunten, de zogenaamde 'parasitaire debieten', blootgelegd. Het is in de eerste plaats de taak van de gemeenten om zoveel mogelijk oppervlaktewater en hemelwater af te koppelen van niet-gescheiden rioleringen.

In het zuiveringsgebied van Halen hebben de VMM en Aquafin een verdunningsonderzoek uitgevoerd. Als resultaat hiervan werden verschillende afkoppelingsprojecten opgenomen op de programma's: de optimalisatie van de collector Herk-de-Stad – Schulen en de afkoppeling van de Linkhoutstraat, de Sint-Annastraat en de Stadsbeemd.

Een betere waterkwaliteit: wat kunt u zelf doen?

Schone beken en zuiver water zijn ook uw zaak: met tal van (kleine) ingrepen kunt u zelf een duit in het zakje doen!

- Het afvalwater van uw woning moet zijn aangesloten op de riool in uw straat. Lozingen via de tuin naar de beek zijn verboden! Zorg er ook voor dat u op de juiste manier bent aangesloten: op de riool en niet op de hemelwaterleiding.
- Grijp niet voor elke plaag of toepassing naar een chemisch middel. Doseer correct en probeer eens een milieuvriendelijke of natuurlijke variant uit. In het totaalplaatje scheelt dat een pak. Op www.zonderisgezonder.be staan heel wat milieuvriendelijke tips om onkruiden en plagen te bestrijden.
- Ook als landbouwer of wanneer u aan het water woont, kunt u onze waterlopen mee beschermen tegen verontreiniging van buitenaf. Door bufferstroken aan te leggen langs de beek verhindert u dat bestrijdingsmiddelen, meststoffen en sediment naar de beek spoelen. Groene stroken langs het water ogen bovendien fraai en trekken bijzondere planten en dieren aan.

Ook grondwater roept om bescherming

Grondwater is minder zichtbaar dan rivieren en beken en wordt daarom soms over het hoofd gezien in de strijd tegen vervuiling. Ten onrechte, want als onmisbaar deel van onze watervoorraad heeft het grondwater onze bescherming tegen verontreiniging meer dan nodig.

Via insijpeling van verontreinigd water, komen vervuilende stoffen in het ondiepe grondwater terecht. Maar ook de diepere watervoerende lagen kampen met kwaliteitsproblemen.

Waterbodems: verontreiniging aanpakken en dichtslibben van waterlopen voorkomen

In het Demerbekken scheert de bodemerosie hoge toppen. De aanwezigheid van leembodems in een reliëfrijk landschap heeft hier alles mee te maken. Erosie berokkent niet enkel schade aan de landbouw, voor de waterlopen is het evenmin een goede zaak. Die vertroebelen en lopen kans dicht te slibben, wat plaatselijk voor wateroverlast kan zorgen. Grasbufferstroken zijn een eenvoudig, maar werkzaam hulpmiddel om afstromend water, sediment en modder tegen te houden. Stroken gras worden op de akker ingezaaid en vormen daar een barrière voor water en modder. Ook een aangepaste bodembewerking, directe inzaai of de aanleg van dammetjes,

soms in combinatie met een erosiepoel, zijn geschikte erosiebestrijdingstechnieken.

Tal van gemeenten in het Demerbekken hebben een erosiebestrijdingsplan of werken eraan. Samen met de betrokken landbouwer wordt overlegd wat de mogelijke maatregelen zijn die hij kan nemen. De landbouwer kan hiervoor een beheerovereenkomst afsluiten met de Vlaamse Landmaatschappij. In ruil voor deze maatregel(en) ontvangt hij een jaarlijkse vergoeding. Op die manier kan hij zelf gericht meewerken aan het landschap, de natuur en het waterbeheer in de buurt van zijn bedrijf.

Op een aantal plaatsen in het Demerbekken is de waterbodem zwaar verontreinigd, onder meer met zware metalen. Waar het noodzakelijk is, gaan de waterbeheerders deze vervuilde waterbodems saneren. De meest dringende saneringen pakken we eerst aan. Waterbodemsanering is echter pas aan de orde, wanneer stroomopwaarts geen afvalwater meer in de waterloop terecht komt. Anders wordt het dweilen met de kraan open.

Erosiepoel in Kortesseem

De woonwijk aan de Leeuwerlaan, de Tulpenlaan en de Jeugdlaan heeft te kampen heeft met afstromend water van de helling 'De Bank'. Het afstromend water is afkomstig van akkerland. De grootste problemen doen zich voor wanneer er op de akkers nog geen gewassen staan én bij korte, hevige neerslag. Het water loopt samen met meegespoelde bodemdeeltjes de wijk in en veroorzaakt veel schade en overlast.

Om het snel afstromende water te kunnen bufferen, wordt er een erosiepoel aangelegd. Hierin kan het water gestockeerd worden en het meegepoelde bodemmateriaal bezinken.

De Watering van Sint-Truiden, een voorbeeld voor heel Vlaanderen

De bewoners van Gelinden, Engelmanshoven, Velm... in Sint-Truiden worden vaak geplaagd door modder- en wateroverlast. Tijdens hevige regenbuien stromen grote hoeveelheden teelaarde van de akkers af naar de dorpskernen. Door erosie wordt de vruchtbare toplaag van de akkers op de helling afgespoeld: een groot verlies voor de landbouwers. Samen met hen werd gezocht naar kleinschalige ingrepen om het afstromende water en de modder te vertragen en op te vangen.

In Gelinden werden tien aarden dammen met erosiepoelen aangelegd en ongeveer 5 ha grasstroken ingezaaid. De grasbufferstroken vertragen het afstromende water en vangen de meegevoerde modder op. Achter de dammen worden het afstromende water en de modder opgevangen. In Velm werd de aarden dam in de Heulen Gracht hersteld en verstevigd. Verder werden aarden dammen met erosiepoelen aangelegd aan de Waalhovenweg en de Jufferstraat. Gelijkaardige werken werden uitgevoerd in Engelmanshoven, Aalst, Bevingen en Gingelom.

De Watering van Sint-Truiden en de Samenwerking Land en Water hebben de voorbije jaren heel wat initiatieven genomen, die model staan voor heel Vlaanderen. Meer informatie vindt u op www.samenwerking-land-en-water.be.

Erosiebestrijdingsplannen: een brongerichte aanpak van bodemerosie

De stad Tienen en de gemeente Tielt-Winge bereiden de opmaak van een erosiebestrijdingsplan voor. Zo'n plan bevat een inventarisatie van de erosieknelpunten en maatregelen om erosie, modderoverlast en transport van sediment naar de waterlopen tegen te gaan. Verschillende andere gemeenten hebben al een erosiebestrijdingsplan en voeren erosiebestrijdingsmaatregelen uit op het terrein.

Ook de stad Landen heeft een erosiebestrijdingsplan. Hierin is de aanleg van een bufferbekken gepland in de Montenakenstraat en staat de aanleg van een modderpoel aan de HST-lijn in Walshoutem op het programma. Ook aan de Spikboomstraat en Kraanbeekstraat zijn maatregelen gepland om afstromend water en modder uit de riolering te houden.

De gemeente Bierbeek plant de aanleg van een wachtbekken in de omgeving van de Waversesteenweg in Opvelp om afstromend water op te vangen.

De stad Aarschot is van plan een erosiebestrijdingsplan op te maken. Om erosie te vermijden, legt het algemeen politiereglement teelttechnische maatregelen op voor sterk hellende landbouwpercelen.

Werken aan de ecologische kwaliteit

Structuurherstel: drie keer winnen

In het verleden werd de vrije loop van de waterlopen in het Demerbekken aanzienlijk beknot. Door onnodige rechttrekkingen en harde oeververstevigingen, inbuizingen en stuwen zijn veel van onze waterlopen hun veerkracht helemaal kwijt. En ook de natuur in en rond de waterlopen heeft het moeten bekopen. Door de waterlopen in het Demerbekken hun oorspronkelijk karakter terug te geven, willen de waterloopbeheerders het kwaad verhelpen.

Elke waterloop heeft van nature een zelfreinigend vermogen. Dit zelfreinigend vermogen kunnen we versterken door de waterloop te laten hermeanderen, overwelingen open te breken, groene oeverstroken te voorzien en de beek terug in verbinding te brengen met haar oevers en vallei. Ook poelen, hagen, houtkanten, struiken en bomen in de omgeving van de waterloop hebben hun nut.

Door de waterlopen in hun natuurlijke staat te herstellen, winnen we driemaal. Het zelfreinigend vermogen van de waterloop versterkt, de natuur leeft op én het water krijgt terug meer ruimte. Werken aan de ecologische kwaliteit gaat dus hand in hand met een duurzame aanpak van wateroverlast.

De Zwarte Beek, een waterloop om te koesteren!

De vallei van de Zwarte Beek is een van de meest waardevolle beekvalleien in Vlaanderen en zelfs in West-Europa. Het is één van de weinige valleien waar in het hele stroomgebied, van bron tot monding, aan natuurbeheer wordt gedaan.

De grote waarde van dit gebied ligt in de afwisseling van zeldzame vegetaties en landschappen: overstromingsgraslanden, broekbossen, hooilanden, vennen.... Hier komen enkele op Europees niveau bedreigde diersoorten voor: gentiaanblauwtje, blauwborst, roodborsttapuit, beekprik, waterviolier... Geen wonder dus dat grote delen van deze vallei Europees beschermd worden als Vogelrichtlijngebied.

Om al dit moois te behouden en te beschermen, moeten eerst de resterende lozings van afvalwater uit de beek worden gehaald. Overstorten en nieuwe lozingspunten zijn hier volgens de ecologische kwetsbaarheidkaart niet toegelaten. Er wordt gestreefd naar een goede kwaliteit van het water en van de beekstructuur, en vernatting en waterberging in de valleien. Ook de vismigratieknelpunten vormen een aandachtspunt. Door deze op te heffen, dragen de waterloopbeheerders bij aan de doelstellingen voor het in stand houden van bijzondere soorten en habitats.

In het brongebied van de Zwarte Beek gaat het Agentschap voor Natuur en Bos ingrepen uitvoeren in het kader van een NATURA 2000-project. Dit project moet de aanleg van de N74 compenseren. Met dit integraal project worden plassen aangelegd, vismigratieknelpunten opgelost... Een belangrijke ontbrekende schakel tot nog toe was het verleggen van de Zwarte Beek aan het bungalowpark in Beringen, waar ze volledig ingebuisd is. Er wordt gezocht naar een nieuw tracé voor de Zwarte Beek op deze plaats.

Hermeandering van de Sint-Annabeek in Borgloon

De bovenloop van de Sint-Annabeek heeft nog een goede structuur. Er zijn plannen om de waardevolle meanders uit te breiden naar de benedenarm van de beek, waar toch weinig of geen huizen staan. Vanaf de Jesserenstraat tot aan de monding in de Mombeek, wil men de waterloop weer laten kronkelen. Dan wordt er meer water in de beek opgehouden. Door de ligging in een natuurgebied kan deze plek dienst doen als overstromingszone. Ook enkele vismigratieknelpunten worden weggewerkt, zodat de vissen hier weer vrijer kunnen bewegen.

Natuurontwikkelingsproject voor de vallei van de Grote Gete

De provincie Vlaams-Brabant werkt aan een natuurontwikkelingsproject voor de vallei van de Grote Gete. Ze wil natuurontwikkeling en waterberging combineren. Overstromingen zouden zich niet alleen in het gebied van het natuurontwikkelingsproject mogen voordoen. Door over de hele vallei, van Drieslinter tot Oplinter, ruimte voor waterberging te voorzien, kan voldoende water geborgen worden zonder de natuur te zeer te verstoren.

Vissen de vrijheid geven

Vissen bewegen van de ene leefruimte naar de andere om zich te voeden, zich voort te planten of om de winter door te brengen: we spreken van vismigratie. Op onze waterlopen zijn er echter heel wat hindernissen voor vismigratie, zoals stuwen, watermolens en bodemvallen.

De vismigratieknelpunten op onze waterlopen moeten tegen 2010 weggewerkt zijn, zo stelt het decreet integraal waterbeleid. En infrastructuurwerken mogen niet voor nieuwe knelpunten zorgen.

In de bres voor de biodiversiteit

De natuur is er in heel Vlaanderen, en ook in het Demerbekken, de laatste decennia niet op vooruitgegaan. Bepaalde planten- en diersoorten en hun leefomgeving vragen bijzondere aandacht, omdat ze sterk in aantal verminderen of zelfs met uitsterven bedreigd zijn. Om zeldzame vissoorten en internationaal belangrijke dier- en plantensoorten in en aan het water te behouden, wordt voor het Demerbekken een programma uitgewerkt met gerichte maatregelen. Vanzelfsprekend is een goede waterkwaliteit één van de basisvereisten.

Meer en meer treffen we in onze streken uitheemse planten en dieren aan. Geen goede zaak voor onze natuur, want het succes van deze soorten gaat vaak ten koste van inheemse planten. Uitheemse planten kunnen bovendien aanleiding geven tot problemen bij het praktische beheer van de waterlopen. De waterbeheerders slaan de handen in elkaar om de sterk woekerende uitheemse planten uit de beken weg te halen.

Vismigratieknelpunten voor de bijl

De waterloopbeheerders leveren heel wat inspanningen om komaf te maken met de belangrijkste vismigratieknelpunten.

Bij het wegwerken van de knelpunten op de Velpse gaat veel aandacht naar de afstemming op erfgoedplannen met de watermolens en hun omgeving. In landbouwgebied wordt er bij het saneren van knelpunten zoveel mogelijk rekening gehouden met de landbouwbedrijven. Er liggen ontwerpen klaar voor de Zelkermolen, de Rotemse molen, de Molen van Arnauts, de Rotelmolen en de Dalemse molen. De VMM heeft gevorderde plannen om het vismigratieknelpunt aan de Kleine Molen op de Mangelbeek weg te werken. Wanneer het Vlaamse Gewest de overstromingsgebieden aanlegt voor de Herk, gaat ze ook de vismigratieknelpunten aanpakken. Verder zullen ontwerpen opgemaakt worden om vismigratieknelpunten ongedaan te maken op de trajecten van eerste categorie van de Getes, Winge en de Begijne(n)beek.

Aan de Stalse Molen op de Zwarte Beek doen zich heel wat problemen voor. In een integraal project worden deze samen aangepakt. Zo wordt er een oplossing gezocht voor het vismigratieknelpunt aan de molen. Er komt ook een overstromingsgebied en het ontoereikende debiet op de Zwarte Beek (stroomafwaarts van de molen) wordt opgelost. Na een eerste studiefase denkt men eraan het vismigratieknelpunt aan de molen te omzeilen via de bestaande grachten en via de Oude Beek.

Op de Waarbeek is een verbinding gepland met de nevengeul aan de Koningsmolen op de Kleine Gete in Landen (Ezemaal). De ingebuisde Waarbeek zou hier dan niet meer gebruikt worden. De vissen kunnen zo gemakkelijker de Waarbeek opzwemmen, die verder stroomopwaarts erg zuiver is.

De Wateringen Het Velpedal en De Molenbeek hebben in hun waterhuishoudingsplannen maatregelen opgenomen om de vismigratie te verbeteren.

**Natuurrichtplan Demervallei
tussen Aarschot en Diest:
ook de waterbeheerders
werken mee**

Het Vlaamse Gewest werkt voor de Demervallei aan een natuurrichtplan. Hiermee wil ze de natte natuur en de waterlopen in de Demervallei tussen Aarschot en Diest weer alle kansen geven. De meeste gebieden liggen in VEN-gebied en/of worden Europees beschermd. Het natuurrichtplan zal aangeven welke richting de natuurbeheerders met de natuur in deze gebieden uit willen en welke maatregelen en acties daarvoor nodig zijn. De waterbeheerders van het Demerbekken engageren zich om deze acties mee uit te voeren.

**De Zevenbronnenbeek:
waardevolle natuur in Landen**

De vallei van de Zevenbronnenbeek in Landen herbergt waardevolle natuur. De stad Landen wil die ecologische waarde versterken door de geplande maatregelen uit het erosiebestrijdingsplan uit te voeren. Landbouwers worden gestimuleerd om grasstroken aan te leggen langs de Zevenbronnenbeek aan het Zevenbronnenbos en om beheerovereenkomsten af te sluiten met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM).

Meer natuur aan de waterlopen: wat kunt u zelf doen?

- U kunt ook zelf een steentje bijdragen om de waterlopen een natuurlijkere structuur en meer ruimte te geven. Zo zijn aangelanden verplicht een strook van vijf meter langsheen de waterloop vrij te houden. Deze strook hebben de waterloopbeheerders nodig om de beken te kunnen onderhouden. Houd deze zone dus vrij van hoge afrasteringen, houtstapels, tuinhuisjes en plant hier geen struiken of bomen zonder toelating.
- Ook afval in beken is een oud zeer en kan bijdragen tot overstromingen. Sluikstorten (van groenafval, puin,...) is dan ook absoluut verboden.
- Hebt u als landbouwer gronden aan het water, dan kunt u de natuur een handje toesteken door bufferstroken aan te leggen. U kunt hiervoor een beheerovereenkomst sluiten met de Vlaamse Landmaatschappij. Meer informatie is terug te vinden op www.ehorizon.be.
- Meld uitheemse planten in de beek onmiddellijk aan de waterloopbeheerders. U kunt hiervoor terecht bij het provinciebestuur, bij de gemeente of bij het bestuur van de polder of de watering. Er bestaat een brochure die u kan helpen om de meest risicovolle soorten te herkennen. Deze is te vinden op de website www.mina.be/uploads/water_exoten.pdf.

2.5 Duurzaam omgaan met water in het Demerbekken

Water is een onmisbare grondstof voor onze samenleving. Tot nu toe zijn we echter weinig zorgvuldig met onze waterreserves omgesprongen. Ook in het Demerbekken worden aanzienlijke hoeveelheden grondwater opgepompt voor allerlei doeleinden.

De laatste tien jaar is de hoeveelheid grondwater die de gezinnen, de industrie en de landbouw gebruiken, in heel Vlaanderen al lichtjes verminderd. Een duurzaam watergebruik vraagt echter bijkomende inspanningen van alle sectoren.

Algemeen kunnen we de druk van de ketel halen door minder grond- en leidingwater te gebruiken. Dit hoogwaardige water houden we voor toepassingen die een zeer goede kwaliteit vereisen: om van te drinken, voor de productie van voedingsmiddelen of voor persoonlijke hygiëne. Voor ander gebruik (kuisen, spoelen, wassen, sproeien...) kunnen we alternatieve waterbronnen aanspreken, zoals hemelwater, oppervlaktewater, gezuiverd afvalwater.

Laagwaterstrategie voor Albertkanaal en Kempense kanalen legt waterbesparing op

Het Albertkanaal en de Kempense kanalen worden gevoed door Maaswater. De Maas is een regenrivier: in periodes met weinig neerslag valt haar debiet sterk terug. Bovendien moet het Maaswater verdeeld worden tussen Vlaanderen en Nederland.

NV De Scheepvaart liet daarom een laagwaterstrategie uitwerken voor het Albertkanaal en de Kempense kanalen, met waterbesparende maatregelen voor alle sectoren die kanaalwater gebruiken (scheepvaart, drinkwaterproductie, industrie, landbouw...). Eén van de maatregelen is het installeren van pompen aan de sluizen om het geschutte water terug te pompen.

Vlaamse strategie voor watervoorziening en watergebruik in de maak

Om de watervoorziening in Vlaanderen te kunnen verzekeren, werkt het Vlaamse Gewest samen met een aantal partners aan een Strategische Visie voor Watervoorziening en Watergebruik. In deze visie wordt de vraag naar grond-, oppervlakte-, drink- en tweedecircuitwater afgestemd op het aanbod aan water. Dit plan zal als basis dienen om herstelprogramma's uit te werken om de grondwatervoorraden te beschermen. Zo blijft er ook in de toekomst voor alle gebruikers voldoende water van geschikte kwaliteit beschikbaar.

Duurzaam omgaan met water: wat kunt u zelf doen?

De huishoudens zijn echte grootverbruikers als het op water aankomt. Spaarzaam omgaan met water is dus een must, willen we onze waterreserves behouden. 'Veel kleintjes maken een grote' is ook hier een waarheid. Lekkende kranen repareren, spaardouchekoppen installeren, ... Al deze maatregelen zijn echt de moeite waard.

U kunt ook het hemelwater dat u zelf opvangt, nuttig gebruiken in en om het huis. Hemelwater leent zich bijvoorbeeld goed voor het poetswerk, het toilet, de wasmachine, het sproeien van de planten, het wassen van de auto...

Voor meer tips over spaarzaam watergebruik kunt u een kijkje nemen op de website www.waterloketvlaanderen.be.

Het kan met minder: waterbesparende maatregelen

In heel het Demerbekken engageren gemeenten en provinciebesturen zich om het waterverbruik in de gemeentelijke en provinciale gebouwen in kaart te brengen en waterbesparende maatregelen in te voeren. Zo'n detailanalyse van het waterverbruik heet een wateraudit.

In de provincie Vlaams-Brabant nemen alle gemeentebesturen zich voor om ieder jaar het watergebruik van één van de gemeentelijke gebouwen door te lichten.

Voor meer informatie

CIW-Secretariaat

p/a VMM

A. Van de Maelestraat 96

9320 Erembodegem

T 053 72 65 07

ciw-sec@vmm.be

Secretariaat Demerbekken

p/a VMM

Waaistraat 1, 2de verdieping

3000 Leuven

T 016 21 12 81

Secretariaat waterschap Herk en Mombeek

Secretariaat waterschap Melsterbeek

Secretariaat waterschap Zwarte Beek en Mangelbeek

Secretariaat waterschap Bovenstroom Demer

p/a Provincie Limburg

3de Directie, Afdeling Infrastructuur

Sectie Waterlopen

Universiteitslaan 1

3500 Hasselt

T 011 23 73 69

sbeyen@limburg.be

Secretariaat waterschap Demer-Noord

Secretariaat waterschap Demer-Zuid

p/a Provincie Vlaams-Brabant

Provincieplein 1

3010 Leuven

T 016 26 75 02

deelbekkenwerking@vlaamsbrabant.be

Infoloket waterschap Melsterbeek

Minderbroedersstraat 16

3800 Sint-Truiden

T 011 68 36 62

info@waterschapmelsterbeek.be

www.waterschapmelsterbeek.be

Colofon

COORDINATIE EN EINDREDACTIE

Mich De Clercq, Kathy Haustraete, Sophie Puype

SAMENSTELLING

Steven Beyen, Mich De Clercq, Kathy Haustraete, Peter Maris, Sophie Puype,
Steven Vanderwaeren, Jan Vanvelk

COPYWRITING

Katelijne Norga

LAY-OUT

Vanden Broele, Dries Vermaut

FOTOGRAFIE

Yves Adams, VMM-archief, archief bekkensecretariaat

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Frank Van Sevenscoten, voorzitter CIW

DEPOTNUMMER

D/2006/6871/027

Deze brochure is onderdeel van een reeks. Van elk van de 11 bekkens is een vergelijkbare brochure gemaakt.
Aanvragen en downloaden kan via www.volvanwater.be of op het nummer 0800 99 004.

SAMEN WERKEN AAN WATER

Integraal Waterbeleid
Demerbekken